

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ МИЈАТОВИЋ И ДРУГИ ПРОТИВ СРБИЈЕ
(представке бр. 50117/13 и 6 других – погледати приложени списак)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

23 . октобар 2018. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијских измена.

У предмету Мијатовић и други против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на
заседању Одбора у саставу: Pere Pastor Vilanova,
председник,
Branko Lubarda,
Georgios A. Serghides, *судије,*
и Fatoş Aracı, *заменик секретара Одељења,*

После већања на затвореној седници 2.
октобра 2018. године, Доноси следећу
пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је настао на основу седам представки (бр. 50117/13, 50776/13, 60349/13, 62038/13, 63099/13, 64201/13 и 68381/13), које су поднете Суду против Србије, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Конвенција). Сви подносиоци представки су били српски држављани, а њихови остали лични и други релевантни детаљи наведени су у додатку ове пресуде.

2. Владу Србије (у даљем тексту: Влада) је у почетку заступала бивша заступница, гђа В. Родић, коју је касније заменила садашња заступница, гђа Н. Плавшић.

3. Притужбе у вези са неизвршењем дотичних домаћих одлука достављене су Влади 1. септембра 2015. и 2. новембра 2015. године, док су у осталом делу представке проглашене неприхватљивим у складу с правилом 54. став 3. Пословника Суда.

4. Влада је истакла приговор на разматрање представки од стране Одбора. Након разматрања приговора Владе, Суд га је одбио.

ЧИЊЕНИЦЕ

5. Подносиоци представки су се притуживали да национални органи нису извршили правоснажне судске одлуке донете у њихову корист.

6. Уставни суд је у односу на сваког подносиоца представке донео одлуку, утврдивши повреду њиховог права на суђење разумном року, те им је доделио одређене износе у вези са претрпљеном нематеријалном штетом (видети додаток овој пресуди).

ПРАВО

I. СПАЈАЊЕ ПРЕДСТАВКИ

1. Суд сматра да би требало, у складу с правилом 42. став 1. Пословника о раду Суда, извршити спајање представки подносилаца с обзиром на њихову чињеничну и правну сличност.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. И ЧЛАНА 13. КОНВЕНЦИЈЕ

2. Подносиоци представки су се притуживали према члану 6. став 1. и члану 13. Конвенције због неизвршења правоснажних судских одлука донетих у њихову корист. У релевантном делу, ови чланови гласе како следи:

Члан 61. став 1.

„Приликом одлучивања о грађанским правима и обавезама..., свако има право на ... саслушање у разумном року ... од [стране]... суда ...”.

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђене овом Конвенцијом има право на делотворно правно средство пред националним органима, без обзира јесу ли повреду извршила лица која су поступала у службеном својству“.

А. Допуштеност

3. Влада је навела да подносиоци представки немају право да тврде да су жртве наводне повреде. Суд сматра да је овај приговор уско везан за суштину притужби подносилаца представки и стога се мора ценити заједно са меритумом предмета.

4. Када је реч о подносиоцима у представкама бр. 60349/13 и 63099/13, Влада је додатно истакла да они нису претрпели значајне губитке, јер су њихови предлози за извршење били релативно мале вредности. Када су у питању две наведене представке, Суд примећује да је Уставни суд већ утврдио повреду права подносилаца представки на суђење у разумном року. Поред тога, Влада није пружила никакве доказе којима би подупрла своје тврдње. Стога, Суд не може донети закључак да предметни поступак није имао стварног значаја за подносиоце представки и одбија приговор Владе у том погледу.

5. Поред тога, Суд констатује да представке подносилаца нису из других разлога очигледно неосноване у смислу члана 35. став 3 (а) Конвенције. Такође констатује да нису неприхватљиве по било ком другом основу. Стога се морају прогласити прихватљивим.

Б. Основаност

6. С обзиром на чињеницу да су у односу на све подносиоце представки усвојене повољне одлуке пред Уставним судом, Влада наглашава да су тиме изгубили статус жртве. По мишљењу Владе, закључак о предметним кршењима и додела накнаде за претрпљену нематеријалну штету представља довољно обештећење, нарочито с обзиром на „неактивност” неких подносилаца представки.

7. Подносиоци представки се није сложили с тим.

8. Суд подсећа да статус подносиоца представке као „жртве” у смислу члана 34. Конвенције зависи од тога да ли су домаћи органи признали, било изричито или суштински, наводну повреду Конвенције и, ако је потребно, обезбедили одговарајућу правну заштиту у вези са тим. Само када су ови услови испуњени, супсидијарна природа заштитног механизма Конвенције онемогућава испитивање представке (видети *Видаковић против Србије* (одл.) број 16231/07, § 24. мај 2011. године, *Cocchiarella против Италије* [ВВ], број 64886/01, § 71, ЕСЉП 2006-V и *Cataldo против Италије* (одл.) број 45656/99, 3. јун 2004. године).

9. С тим у вези, Суд напомиње да је Уставни суд утврдио да је право подносилаца представки на суђење у разумном року повређено (видети горе наведену тачку 6.), због чега је утврђена повреда у питању, чиме се, ефективно, задовољава први услов утврђен у пракси Суда.

10. Статус жртве подносилаца представки даље зависи од тога да ли је надокнада адекватна и довољна, имајући у виду правично задовољење предвиђено чланом 41. Конвенције (видети *Dubjaková против Словачке* (одл.), број 67299/01, 19 . октобар 2004.).

11. У вези с тим, Суд подсећа да је једна од карактеристика довољног задовољења, која може уклонити статус жртве стране у случајевима који се односе на неизвршење, повезана са висином додељеног износа. Овај износ посебно зависи од карактеристика и делотворности правног средства. Стога су, државе које су се, као и Србија, определиле за правни лек који би убрзао поступак и омогућио компензацију,

слободне да додељују износе који – иако нижи од оних које је доделио Суд – нису неразумни (видети *Cocchiarella против Италије (BB)*, § 96, § 97).

12. Када су у питању наведени предмети, Уставни суд је, поред наведеног закључка о повреди права, утврдио да подносиоци имају право на различите износе накнаде за тражену нематеријалну штету (наведене у додатку ове пресуде), док је у оним случајевима где је поступак у вези неизвршења још увек био у току, Уставни суд наредио надлежним домаћим судовима да спорне поступке приведу крају у што краћем року могуће.

13. Усредсређујући се на стварне износе додељене подносиоцима представки, Суд примећује да су накнаде досуђене у овим предметима значајно ниже у односу на износе које је Суд додељивао у својој пракси за слична кашњења. У том смислу се наглашава значај разумног износа правичног задовољења у домаћем систему како би се наведени правни лек могао сматрати делотворним према Конвенцији. Међутим, процена да ли се досуђени износ може сматрати разумним врши се у светлу свих околности самог случаја. Ово укључује не само трајање поступка у конкретном случају, већ и вредност накнаде штете која се оцењује с обзиром на животни стандард у дотичној држави, као и чињеницу да се у оквиру националног система надокнада углавном додељује и исплаћује брже него у случајевима када Суд донесе одлуку о поједином предмету на основу члана 41. Конвенције.

7. У светлу материјала који се налази у списима и имајући у виду посебне околности предмета, Суд сматра да се износи додељени подносиоцима представки не могу сматрати довољним и зато не представљају одговарајуће обештећење за претрпљене повреде.

8. Суд стога закључује да подносиоци представки у наведеним околностима нису изгубили свој статус жртве у смислу члана 34. Конвенције. Приговор Владе у том погледу се, према томе, мора одбити.

9. Коначно, узимајући у обзир да су неки поступци у вези са неизвршењем и даље у току када је у питању одређени број подносилаца представки (видети приложену табелу), Суд подсећа да држава има обавезу да организује систем извршења пресуда који је делотворан како према закону, тако и у пракси и да обезбеди њихово извршење без непотребног одлагања (видети *Привредно друштво ЕВТ против Србије*, број 3102/05, став 52, 21. јун 2007).

10. Имајући у виду горе наведено, а нарочито закључак Суда о статусу жртве подносилаца представки, Суд закључује да је у овим предметима дужина поступака у вези са неизвршењем била претерана и да није испуњен услов у погледу „разумног рока”.

11. У складу с тим, дошло је до кршења члана 6. став 1. Конвенције.

12. С обзиром на овај закључак, Суд сматра да је непотребно испитивати суштински исте притужбе према члану 13. Конвенције (видети *mutatis mutandis*, *Кун-Стиб и Мајкић против Србије*, број 12312/05, § 90, 20. април 2010. године).

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

13. Члан 41. Конвенције гласи :

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.”

А. Штета, трошкови и издаци везани за подносиоце из представке бр. 60349/13, 63099/13 и 68381/13

14. Сви подносиоци представки су захтевали накнаду нематеријалне штете у својим првобитним представкама, али у том погледу нису поднесени захтеви након што су представке достављене Влади. Поред тога, само је подносилац захтева из представке бр. 68381/13 тражио одређене износе (видети приложену табелу) у погледу правних трошкова насталих у поступку пред домаћим судовима, као и оних који су настали пред Судом.

15. Влада је тврдила да није потребно доделити накнаду, јер подносиоци представки нису захтевали нематеријалну штету у захтевима за правично задовољење.

16. У погледу претрпљене нематеријалне штете, Суд не додељује никакву надокнаду и сматра да нису утврђене било какве изузетне околности које би захтевале другачији закључак (видети *Нагметов против Русије* [ВВ], број 35589/08, ст. 76–78, 30. март 2017). Међутим, када су у питању трошкови и издаци, Суд додељује подносиоцу из представке бр. 68381/13 износ који је наведен у приложеној табели.

Б. Штета, трошкови и издаци везани за подносиоце из представке бр. 50117/13, 50776/13, 62038/13 и 64201/13

17. Сви подносиоци представки су у својим запажањима захтевали надокнаду на име нематеријалне штете, као и трошкова и издатака који су настали пред домаћим судовима и Судом док су указали на већ одређене износе које су тражили у првобитним захтевима. Захтевани износи су назначени у приложеној табели. Осим тога, подносилац из представке бр. 62038/13 захтевала је новчану накнаду за материјалну штету у износима који су јој додељени самом правоснажном домаћом пресудом.

18. Влада је сматрала да су захтевани износи претерани.

19. Суд сматра да су подносиоци представки довољно одредили своје захтеве за правично задовољење (видети, *mutatis mutandis*, *Гарзичић против Црне Горе*, број 17931/07, став 42, 21. септембар 2010. године) и стога додељује подносиоцима представки износе у погледу нематеријалне штете, као и трошкове и издатке како је наведено у приложеној табели, умањено за било које износе који су можда већ плаћени у том погледу на домаћем нивоу. Међутим, у вези са подносиоцем из представке бр. 62038/13, Суд није утврдио било какву узрочну везу између утврђене повреде и наводне материјалне штете; стога одбацује овај захтев.

В. Затезна камата

20. Суд сматра да је прикладно да затезна каматна стопа буде заснована на маргиналној каматној стопи Европске централне банке, којој треба додати три процентна поена.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Одлучује* да здружи представке;
2. *Одлучује* да придружи приговор Владе у погледу статуса жртве одлуци о основаности и одбацује приговор;
3. *Проглашава* представке прихватљивим;
4. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције;
5. *Утврђује* да нема потребе да посебно разматра представке према члану 13. Конвенције; 6. *Налаже*

(а) Туженој да осигура предузимање свих неопходних корака како би се омогућило што брже окончање поступака који су у току пред домаћим судовима, узимајући у обзир услове за правилно спровођење правде;

(б) Туженој да у року од три месеца подносиоцима представки исплати износе који су наведени у приложеној табели у вези са нематеријалном штетом и трошковима и издацима, као и било који порез који се може наплатити на ове износе, који ће бити претворени у валуту Тужене по стопи која се примењује на датум исплате, након одбијања било ког износа који је можда већ плаћен на основу истог;

(в) да од истека наведених три месеца до измирења, камата на горе наведене износе по стопи која је једнака граничној активној каматној стопи Европске централне банке биће платива током периода неиспуњавања обавеза плус три процентна поена;

7. *Одбацује* остатак захтева подносилаца представки за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаном облику 23. октобра 2018. године, у складу с правилом 77. §§ 2. и 3. Пословника о раду суда.

Fatoş Aracı
Заменик секретара

Pere Pastor Vilanova
Председник